

You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz prac licencjackich i magisterskich o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1946-2015 - recenzja

Author: Bogumiła Warząchowska

Citation style: Warząchowska Bogumiła. (2017). Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz prac licencjackich i magisterskich o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1946-2015 - recenzja. "Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy" (2017, nr 1, s. 154-157).

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz prac licencjackich i magisterskich o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1946-2015 / Ryszard Żmuda. Łódź: Uniwersytet Medyczny w Łodzi, 2016. – 339 s. – ISBN 978-83-944147-6-1

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz prac licencjackich i magisterskich o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1946-2015 jest kolejną pozycją po opublikowanej już *Bibliografii publikacji o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1945-2015*, a przed oczekującą na wydanie *Dokumentacji stanu badań bibliologicznych o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1945-2015*. Całość składa się na monografię *Biblioteki Kościelne w Polsce w świetle publikacji i prac dyplomowych za lata 1945-2015*.

Bibliografia publikacji o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1945-2015 została pozytywnie przyjęta i wysoko oceniona zarówno przez środowisko bibliologiczne, jak i teologiczne, o czym świadczą recenzje i omówienia na łamach specjalistycznych czasopism². Wnioskować można, że po tak dobrze ocenionej pierwszej z trzech części publikacji, omawiany *Katalog...* spotka się z równie pozytywnym przyjęciem. Warto podkreślić, że *Katalog* jest pierwszą publikacją opracowaną po wojnie w Polsce, która zawiera wykaz zrealizowanych tematów badawczych w zakresie szeroko pojętego bibliotekarstwa kościelnego.

Omawianą pracę wizualnie przyciąga okładka, na której widnieje wizerunek św. Wawrzyńca – patrona bibliotekarzy. Zawartość prezentowanego dzieła szczegółowo przybliżona została w *Spisie treści*, a w *Przedmowie* prof. dr hab. Andrzej Siemieniecki, sufragan archidiecezji wrocławskiej i prorektor ds. naukowo-dydaktycznych Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu oraz delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Federacji Bibliotek Kościelnych Fides, w syntetycznym ujęciu naświetla znaczenie tego typu dzieł dla środowiska bibliologicznego i teologicznego. Biskup

¹ Uniwersytet Śląski w Katowicach, Biblioteka Teologiczna.

² Matczuk A.: R. Żmuda: *Bibliografia publikacji o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1945-2015*. Uniwersytet Medyczny w Łodzi. Łódź 2016, s. 302. „Archiwa Biblioteki Muzea Kościelne” (107), 2017, s. 425-432. [rec.]; Warzachowska B: R. Żmuda: *Bibliografia publikacji o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1945-2015*. Uniwersytet Medyczny w Łodzi. Łódź 2016, ss. 302, ISBN 974-83-944147-5-7. „Fides Biuletyn Bibliotek Kościelnych” (23) 2017, 2 (45), s. 181-184.

A. Siemieniewski, który od lat śledzi poczynania bibliotek kościelnych kieruje „słowa wdzięczności za te najnowsze publikacje o bibliotekach kościelnych w Polsce” (s. 8). Natomiast we *Wstępie* opracowanym przez Ryszarda Żmudę nakreślono metodologię, koncepcję i cel pracy oraz omówiono układ zrzębu głównego *Katalogu*, a także podkreślono znaczenie *Aneksu* i *Indeksu*.

W przedstawionej pracy Autor z jednej strony dokonuje rozeznania stanu badań bibliologicznych w zakresie księżnic kościelnych w Polsce, a z drugiej zachęca przyszłych promotorów i autorów do podejmowania badań w tym zakresie, zwłaszcza w obszarach dotychczas niezbadanych. W *Katalogu* ramy czasowe wyznaczają lata od 1946 do 2015. Z tego okresu zarejestrowano 843 pozycje, z czego 7 przypada na habilitacje, 64 to doktoraty, 658 opisów stanowią magisteria, a 116 dotyczą licencjatów. Wymienione typy prac powstały w uniwersytetach i wydziałach teologicznych, w akademiach i wyższych szkołach pedagogicznych na obszarze naszego kraju.

W trosce o kompletność zebranego materiału autor *Katalogu* przeprowadził kwerendę w archiwach uczelnianych, bibliotekach akademickich, innych bibliotekach naukowych oraz w wydziałach, instytutach, katedrach i zakładach bibliologicznych, informatologicznych, historycznych i teologicznych. Poszukiwania w tych ośrodkach zostały przedstawione w formie wykazu i ujęte jako *Instytucje naukowe objęte kwerendą*. W pracy zaprezentowano także *Spis źródeł i opracowań*, który tworzą: *Źródła rękopiśmienne*, *Źródła drukowane*, *Źródła elektroniczne* i *Opracowania*. Dla przejrzystości i zwięzłości poszczególnych haseł zastosowano liczne skróty – sigła zakonów, tytuły czasopism, nazwy instytucji i wyrazy typowe, na ogół skracane w opisach katalogowych i bibliograficznych.

Główny zrab pracy tworzy *Katalog* habilitacji, doktoratów, licencjatów i magisteriów przedstawiony w porządku systematycznym. Zagadnienia z zasadniczych działów dotyczą: biografistyki, instytucji koordynujących działalność bibliotek kościelnych, czasopism, księżnic Kościoła w Polsce, księgozbiorów prywatnych duchowieństwa i bibliotek instytucji kościelnych. W obrębie głównych działów utworzono szczegółowe poddziały, a w nich układ alfabetyczny opisów bibliograficznych. Każdy opis zawiera nazwisko i imię autora pracy, tytuł rozprawy, miejsce i rok opracowania, nazwę instytucji sprawczej, wydział i uczelnię, gdzie powstała praca, typ pracy, nazwisko i tytuł naukowy promotora oraz recenzenta, a także sygnaturę pod którą zarejestrowano pracę.

Prezentowany *Katalog* otwiera *Biografistyka*, a w nim opracowania ogólne i biografie poszczególnych osób zaangażowanych w działalność bibliofilską, bibliotekarską i księgoznawczą. Następnie zamieszczono rozdział *Instytucje koordynujące działalność bibliotek kościelnych*, gdzie przedstawiono prace dotyczące *Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych* oraz problematykę działalności *Federacji Bibliotek Kościelnych Fides*, a także przygotowano ich organy prasowe: półrocznik „Archiwa, Biblioteki

i Muzea Kościelne” oraz „Fides Biuletyn Bibliotek Kościelnych”. W kolejnej części zebrano materiał odnoszący się do *Książnic Kościoła w Polsce* dokumentujący szerokie spektrum działalności bibliotecznej i aktywności bibliotekarskich funkcjonujących w strukturach kościelnych książnic. Natomiast w rozdziale dotyczącym *Księgozbiorów prywatnych duchowieństwa* scharakteryzowano sylwetki bibliofilów, ich obszerne kolekcje oraz zakres i zasięg zgromadzonej tam literatury.

Najbardziej obszerna część publikacji poświęcona jest *Bibliotekom Instytucji Kościelnych*, gdyż uwzględniono w niej dorobek dotyczący wszystkich typów bibliotek. Szczegółowego omówienia doczekały się biblioteki: dekanalne, diecezjalne, kapitulne, katedralne, kolegiackie, parafialne oraz seminariów duchownych, uczelni akademickich, zgromadzeń zakonnych i inne typy placówek związane z biblioteczną działalnością Kościoła. Omawiając poszczególne grupy bibliotek uszeregowano materiał alfabetycznie według miejscowości, której opis dotyczy, a następnie zaprezentowano alfabetyczny zestaw prac dla konkretnej miejscowości.

W omawianym *Katalogu* nie mogło zabraknąć miejsca dla *Bibliotek różnych wyznań*, uwzględniono zatem biblioteki: greckokatolickie, prawosławne i protestanckie. Wykaz prac habilitacyjnych, doktorskich, licencjackich i magisterskich zamykają uzupełnienia tych rozpraw, które nie znalazły się w głównym zrębie lub obronione tuż przed wydaniem *Katalogu* drukiem, a dla kompletności materiału należało jeszcze je dołączyć do pracy.

Sporą część *Katalogu*, prawie jedną trzecią publikacji, zajmują *Aneksy*, w których zawarto informacje: instytucje sprawcze prac dyplomowych, w tym wyszczególniono uczelnie oraz promotorów i recenzentów. Następnie w dziale *Kto jest kim* przybliżono sylwetki wszystkich promotorów i recenzentów, zamieszczając krótkie biografie o każdym uczonym. dopełnieniem przedstawionych sylwetek jest obszerny zestaw *Bibliografii przedmiotowej* promotorów i recenzentów, dzięki czemu można zaznajomić się z dotychczasowym ich dorobkiem publikacyjnym i profilem badawczym poszczególnych uczonych. Cennym dodatkiem do całego *Katalogu* są *Materiały ikonograficzne* – fotografie promotorów i recenzentów wszystkich prac ujętych w *Katalogu*.

Publikację zamyka obszerny *Indeks* opracowany w układzie krzyżowym, w którym w porządku alfabetycznym przedstawiono: wszystkie nazwiska osób wymienione w opisach bibliograficznych i pomocniczych. Ponadto w *Indeksie* zamieszczono tytuły prac zbiorowych, nazwy geograficzne, słowa kluczowe i hasła przedmiotowe związane z rejestrowanymi w *Katalogu* publikacjami. Dzięki takiemu układowi można sprawnie docierać z obszaru indeksu do wielu zagadnień odnoszących się do zrębu głównego.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz prac licencjackich i magisterskich o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1946-2015 jest niewątpliwie cennym dziełem dla całego środowiska bibliologicznego i teo-

logicznego, o czym świadczy fakt, że zaprezentowana już wcześniej wersja elektroniczna cieszy się dużym zainteresowaniem. Zgromadzony wykaz – wszystkich, do których udało się dotrzeć – prac habilitacyjnych, doktorskich, magisterskich i licencjackich daje obraz prowadzonych badań bibliologicznych, bibliotecznych i archiwalnych w ujęciu historycznym i współczesnym. Przedsięwzięcie ogromne i pracochłonne, ale widać że przydatne, gdyż zamierzony cel zebrania w jednym opracowaniu tematów rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz prac licencjackich i magisterskich o bibliotekach kościelnych w Polsce, został osiągnięty. Dziękujemy autorowi za podjęcie się tak trudnego i odpowiedzialnego zadania, które w znacznym stopniu ukierunkuje dalsze etapy prac badawczych bibliotekarstwa kościelnego.